

TORONTAI

Ara: 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Beckserek, Obiljeva (Zápolya) u. 1 Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Beckserek	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Az előfizetés ára: Egész évre . 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . . . 150 D Havonta . . . 25 D Hirdetések díjazás szerint Megjelenik naponta délben	Ara: 1 Din

Hatszáz halottja van a bolgár forradalomnak.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Szófia, jun. 18.

Poincaré táviratozott az új kormányelnöknek, hogy helyesli az új kormány békés szándékait és kész támogatni olyan politikát, amely Bulgária békés magatartását szolgálja. A Cankov-kormány azzal bizonyíthatja barátságos szándékait, ha tiszteletben tartja a nemzetközi kötelezettségeit.

Beograd, jun. 18.

Nagy megnyugvást keltett a közvéleményben az olasz kormány állásfoglalása, amely szerint a nagyhatalmak a legerélyesebben állást foglalnak olyan törekvések ellen, amelyek a bolgár eseményeket a balkáni helyzet felborítására használnák föl.

Szófia, jun. 18.

Sztambulinszki bukásával kérekerült a parasztdiktátor tükös levéltára roppant érdekes okmányokkal. Sztambulinszki ezek szerint Boris királyt meg akarta fosztani trónjától, kikiáltatta volna a köztársaságot a maga elnökle alatt és miniszterelnökké Daskalov prágai követet nevezte volna ki. Találtak azonkívül a levéltárban egy névsort kétezer névvel. Közülük az ország legintelligensebb embereinek egy része tuszul szolgált volna a köztársaság kikiáltása esetén, más részüket föbelőtték volna.

Szófia, jun. 18.

A Sztambulinszki bukása utáni harcok áldozatainak száma mintegy hatszáz.

Százhuszonöt főnyi szilárd többség százhatszáz ellen?

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, jun. 18.

A kamarai szavazás hivatalos számadatai szerint a kormány 125 főnyi szilárd köztársasági többségre támaszkodhatik 162 szavazattal szemben, akikhez azonban Poincaré husz személyes ellensége tartozik, azonkívül negyvenen tartózkodtak a szavazástól.

Több radikális miniszter felkérte Poincarét, hogy közöttük és a pártjuk között támadt félreértést oszlassa el, mert különben bizalmatlansági szavazatot fenyegeti őket. Poincaré megígérte, hogy szenátusi nyilatkozatait ezután balpárti munkatársainak megalázkodásra fogja formulálni.

A külügyminiszter nyilatkozik a bulgáriai eseményekről.

Pribicevity meginterpellálta Nincsit.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jun. 18.

A tegnapi szkupstinaülésen, amelyet 9 órakor nyitott meg a házelnök, folytatták a rendkívüli hitelektről szóló törvényjavaslatot. Mivel a vita során a külügyminisztérium hitele is előtérbe került, alkalmat adott egyúttal a bulgáriai események körüli helyzet tisztázására.

A vita első szónoka Pribicevity Sztvetozár (dem.), aki egész beszédét a külpolitikáj — mondhatni speciálisan a bulgáriai — eseményeknek szentelte.

Pribicevity beszéde elején viszatért Nincsit dr. külügyminiszternek nemrégiben elhangzott külpolitikai expozéjára, főképpen ennek a Magyarországgal és Bulgáriával szembeni viszonyaira vonatkozó részére. Magyarországgal szemben — mondotta — olyan tönust alkalmazott a külügyminiszter, amilyen nem szokásos a diplomáciai életben. Nincsit dr. éles kijelentései után elvárhatták volna, hogy tettek is fogják követni. Ehelyett az történt, hogy a magyar közvélemény dicséretileg beszél az elhangzott fenyegetésekről. Daruváry külügyminiszter pedig az állítja, hogy Nincsit nyilatkozata a magyarországi történelekről egyszerű ráfogás.

Bulgáriáról szólva kifejtette, hogy az ottani forradalom megdöntötte Sztambulinszki hatalmát s oly állapotot teremtett, amely a háborúelőtti rezsim idejében fennállott. Nincsit külügyminiszter expozéjában, amelyben oly éles előrelátó képességet mutatott, hallgatott Bulgária tekintetében, de hallgatott az egész kormány is, és így ezt a fontos eseményt, mely az SHS államot közvetlenül érinti, a legutóbbi napokig csak sejteni lehetett. Ha Nincsit hallgatott is, nem kö-

vette ebben helyettese, Gavrilovity felhatalmazott miniszter, aki újságírók előtt kijelentette, hogy kormányunkat nem érdekli Bulgária belső viszonyainak változása. Vajjon tényleg nem érdekelt-e bennünket Bulgária belpolitikája? Vajjon Franciaországot nem érdekelné-e, ha például Ludendorff visszaállítaná Németországban a régi állapotokat. Franciaország ezzel szemben nem lehetne közömbös s ezért nem szabad kormányunknak sem megengednie, hogy visszatérjen a régi állapot, annál is inkább, mert a belpolitika szoros kapcsolatban áll a külpolitikával s az előbbiben beálló változás természetesen befolyásolja ez utóbbi irányát is.

Cankov, az új bolgár miniszterelnök kijelentette, hogy Sztambulinszki azért bukott meg, mert lemondott Bulgária népének ideáiról. Sztambulinszki ugyanis nem folytatott aknaháborút Macedónia visszaszerzéséért, sőt a macedon szervezetek rendszeres harcba elegyedett. Mindezekből a jelekből világosan kitűnik, hogy a bolgár politikát olyan irányzat cserélte fel, amely a revanche eszméjét hirdeti.

A Cankov-kormány nyilatkozatot adott ki, hogy respektálni fogja a békeszerződést, sőt a nisi egyezményt is elfogadja. Menyire lehet bizni a kijelentés őszinteségében, arra a legfényesebb kitétel az utóbbi „megnyugtató”. A nisi egyezmény végrehajtása a macedon szervezetek feloszlását jelenti, miképpen véli ezt keresztülvinni a szófiai kormány, amikor jóformán csak ezek az egyesületek tartják fenn a rezsimet. Hogyan adhatnak hitelt a Cankov-kormány békülékenységének, ha Bulgária urai

olyan elemekből kerülnek ki, akik arra alapítják politikájukat, hogy Macedónia Bulgáriáé.

Pribicevity beszéde további során felvetette a kérdést, hogy mi van a kormány diplomáciai lépéseivel, amelyről az utóbbi napokban annyira ellentétes hírek kerültek forgalomba. A kormány a legutóbbi napokban azt állítja, hogy a tervbe vett akciót azért nem indíthatta meg, mert nem voltak a kezében kellő bizonyítékok a katonai kontingensre vonatkozólag. A békeszerződés a katonai létszám megállapításánál azt jelölte meg feladatának, hogy rendet és békét tartson fenn az országban s nem azt, hogy forradalmakat támasszon. Már azzal is, hogy a katonaság részt vett a forradalomban, megsértették a békeszerződés legfontosabb rendelkezését.

Beszéde végén kérte a kormányt, hogy elismerte-e Románia az új bolgár kormányt, továbbá milyen nyilatkozatot kapott a kis- és nagyententől a bolgár kérdésre vonatkozólag. Végül megfelelnek-e a lapokban közölt azon hírek, miszerint Poincaré megalázkodását fejezte ki az új bolgár kormány békülékeny politikája felett. A külügyminisztert nyilatkozattételre szólítja fel, hogy milyen lépéseket tett az ország érdekeinek megővése érdekében.

Pribicevity után Susnik Anton (kler.) beszélt, aki kifejtette, hogy Sztambulinszki sokat tett a délszlávok Maribortól a Fekete-tengerig való egyesítéséért és új Bulgáriát teremtett a régi eltévelyedett helyébe. A forradalom most ezt az uralmat döntötte le s az új regime mellett mint barát mutatkozik Olaszország és Anglia. Olaszország rendszeres propagandát fejt ki az SHS állam ellen, azt állítva, hogy a horvátok ellene vannak a szerbekkel való egyesülésnek és csak az alkalmas pillanatra várnak, hogy felbojtasák a közösséget. Ez hazugság, mert a horvátok és szlovének sohasem lesznek az államegység ellen. (Viharos taps)

Jovánovity Iván (földm.) volt a következő szónok. Elmondja, hogy a bolgár forradalommal a háború előtti állapotot állították vissza. Cankov mögött az SHS állam ellenségei állanak.

Jovánovity után Nincsit Momcsilo dr. külügyminiszter szólalt fel és válaszolt Pribicevity beszédére.

Szemrehányásokat tesznek — mondotta Nincsit dr. — hogy nem nyilatkoztam korábban a bulgáriai eseményekről. Komolytalan dolog, hogy az új kormánynak szemrehányást tesznek avégett, mert nem tudta előre, mi fog Bulgáriában történni. A felszólalók igen könnyen vették,

TÖZSDE

Június 18.

Beograd. (Zárlat.) London 40910, Páris 56250, Newyork 8875, Genf 1643, Szaloniki 248, Milano 409, Páris 26530, Berlin 0069, Wien 0125, Bukarest 4550, Budapest 105, Amsterdam 35.
Zürich. (Zárlat.) Newyork 55675, London 2568, Páris 3470.

Milano 2540, Berlin 00040, Bukarest 275, Prága 1669, Wien 0007850, Budapest 007, Hollandia 21830, Beograd 610, Varsó 00050.
Budapest. (Zárlat.) Newyork 7325—7500, London 33785—3485, Páris 460—472, Zürich 1315—1335, Milano 336—348, Berlin 540—580, Bukarest 3750—4000, Prága 21950—22750, Wien 1030—1030—1090, Amsterdam 2871—2941, Beograd 80—8250, Varsó 600—640, Napoleon 26400.

az intervenció kérdését, de nem kérdezték megtörtént-e a hadsereg előkészítése. Nem szabad megfelekezni ugyanis arról, hogy a legkisebb ellenséget sem helyes lebecsülni.

Ismerni kell elsősorban pontosan a helyzetet s nem lehet ok nélkül kalandokba bocsátkozni. A kormány megtette volna a demarchot a neuilly békeszerződés megsértése esetén, de ehhez tények kellenek. Elsősorban idő kell annak a megállapításához, hogy tényleg a megengedett harmincezer főnyi katonánál több áll fegyverben. Ha pedig megtámadnánk Bulgáriát tényleges okok nélkül, ki vállalja érte a súlyos felelősséget.

Bulgária be fogja látni, hogy bármily kormány kezében van a hatalom, csakis békés politika járulhat hozzá az állapotok konszolidációjához. Az SHS. állam — fejezte be beszédét — elég erős ahhoz, hogy megvédje népeit bármely oldalról fenyegető veszéllyel szemben is.

Nincs ty után újra Pribicevity, majd Sumenkovity (dem.) beszélt. A rendkívüli hítelekről szóló törvényjavaslat vitáját a mai ülésen folytatják.

A Tisza-pör tárgyalása.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, jun. 18.

A Tisza-pör tárgyalását a királyi tábla ma kezdte meg. Az elnök az első bíróság ítéletét kezdte felolvasni, ami valószínűleg az egész napot igénybe veszi.

Érdekes incidens történt Fényes László személyi adatainak bediktálásánál. Az elnök azt kérdezte tőle, hogy milyen vallásu, amire Fényes ezt felelte.

„Reformátusnak keresztelték, de a Tisza-féle vizsgálati fogságom alatt a református egyház kiközösített. Most nem tudom, szabad-e magamat reformátusnak mondani, mert én nem hagytam el a hitemet“.

A budapesti milliós sikkasztás.

Budapest, jun. 18.

Kapinics Jenő orvostanhallgató, volt banktisztviselő, aki száznegyvenmillió magyar korona elsikkasztása után Budapestről megszökött, minden valószínűség szerint az SHS állam területére szökött, miután belacerkai illetőségű és állítólag Jugoszláviába szóló utlevele van. A nyomozás folyamán letartóztatták Kapinics nővérét és Papp Mátyásné nevű asszonyt, akivel Kapinics bízalmas viszonyban állott.

Gyula, jun. 13.

Kapinics nyomát a rendőrség egész Gyuláig követte, ahol aztán nyoma veszett a sikkasztónak. Valószínű, hogy valami ismerős várta ott, aki azután éjjel átkalauzolta a határon Romániába.

A rendőrség ma délelőtt sürgönnyel küldött a jugoszláv és a román hatóságokhoz, amelyben felhívták figyelmüket a területükre lépett sikkasztóra. A detektívfőnök kérte a jugoszláv és a román hatóságokat, hogy tegyék lehetővé a budapesti detektíveknek, hogy területeiken a szöke-

Szabadságolják a katonákat.

Két havi szabadság a mezőgazdasági munkálatok idejére.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jun. 19.

A beeskereki városi katonai ügyosztály tegnap rendeletet kapott, amely a mezőgazdasági munkálatok idejére szóló katonai szabadságolások felől intézkedik s így a bányászatiakat is közelről érinti.

A hadügyminiszter F. Gy. 21.242/923. számú rendeletében elmondja, hogy az aratás idejére két hónapi időtartamra szabadságolhatók azok a katonák, kiknek birtokában gőzüzemre berendezett arató- és eséplőgépe van. Mivel az aratás és így természetesen a cséplés ideje is területenkint más és más időpontban esik, a divíziók külön rendeletben utasítják majd a kerületi parancsnokságokat, hogy a fennhatóságuk alá tartozó területen mikor hagyhatják el a szolgálatot az ilyen címen szabadságot katonák.

A rendelet kiemeli, hogy csak azok a katonák élvezhetik a szabadságot, akik maguk dolgoznak a saját vagy közvetlen hozzátartozójuk tulajdonát képező arató- vagy eséplőgépen és a családban

nincsen olyan munkaerő, aki alkalmas volna a bevonult egyén helyettesítésére. Hogy a rendelet ki ne játszassák, minden egyes kérvényezőnek (ittthon lévő hozzátartozónak) a közs. előjáróság által kiállított igazolvánnyal kell igazolnia, hogy tényleg van eséplő vagy aratógépe, azt tényleg ő kezeli s pótlására a szóbanforgó családban nincsen megfelelő munkaerő. Mivel minden családtól csak egy katona menthető fel a mezőgazdasági munkálatok idejére, a községi előjáróságnak azt is kell bizonyítania, hogy a katonai szolgálatot teljesítő egyének közül, kiknek szabadságolása volna a legszükségesebb.

A kerületi katonai parancsnokságok ellenőrzik a benyújtott adatok valódiságát s ha meggyőződnek azoknak helyességéről elküldik a kedvező javaslatot. A szabadságolásra igényt tartó katonák már most jelentkezhetnek csapattestük parancsnokságánál és a rendeletre való hivatkozással két hónapi szabadságot kérhetnek.

A francia bevonulás kudarcra a Ruhrvidéken.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, jun. 18.

John Simon liberális vezér tegnap Troubridgeben beszédet mondott, amely főképpen a franciák Ruhrpolitikájával foglalkozott. A beszédben, amely nagy feltűnést keltett, egyebek között ezt mondotta:

A francia bevonulás rettentő kudarcnak bizonyult. Franciaország három hónap alatt a jóvátételből ilyenformán csak annyit kapott, mint azelőtt egy héten. Anglia valamennyi pártjának mindent el kell követnie, hogy ebből a bajból meg lehessen találni a kivezető utat.

London, jun. 18.

Az „Observer” írja, nem kétséges, hogy Baldwin szükség esetén Franciaország hajthatatlan-ságával szemben szilárd magatartást fog tanúsítani. A „Sunday Times” szerint az angol nép egyértelműen kifejti, hogy az új német ajánlatot el kell fogadni az értekezlet alapján. Reméli, hogy ehhez Franciaország is hozzájárul. A politika ebben az irányban csak kétféle lehet, vagy katonai erőszak, vagy a gazdasági belátás politikája. Anglia megteheti, hogy Franciaországnak Németország széttrésésére irányuló terveit tétlenül nézi vagy kifejezésre juttathatja, hogy Franciaország nem várhat további támogatást és a legjobb józan megoldás volna, ha képessé tennék Németországot a károk egy részének metérítésére. A brit kormány ilyen eljárással az egész ország korlátlan támogatását élvezné.

vény sikkasztó után nyomozhasznanak.

A soffőr azt vallotta, hogy Kapinics az autón csak egy kis kézitáskát vitt magával és így valószínű, hogy a sikkasztott pénznek csak egy részét vitte magával. A nyomozás a szökevény után nagy apparátussal tovább folyik.

Héjjas és Prónay az előtérben.

Budapest, jun. 18.

Az Ebredő Magyarok Egyesülete tegnap tartotta meg rendkívüli országos nagygyűlését, amelyen a régi vezetőség leköszönt. Palóczy Horváth István a gyűlés megnyitása után bejelentette, hogy az elnöki tisztségről úgy maga, mint elnöktársai nevében lemond. Majd Kádár Lehel megokolta a rendszerváltozás szükségességét, amely után Dániel Sándor határozati javaslatot nyújtott be, hogy az elnökség helyett öt tagból álló diktaturát válasszanak. A választást nagy vita előzte meg, majd a diktatura tagjaiul Héjjas Ivánt, Prónayt, Sármezey Endrét, Hegedüs Györgyöt és Herkely Tibort választották. A közgyűlés fölhatalmazta ezt az öttagú bizottságot, hogy magát hét tagra kiegészítheti. A gyűlés a késő éjjeli órákig tartott és a legnagyobb rendben ért véget.

A belga kormányválság még tart.

Páris, jun. 18.

A Journal jelenti, hogy a belga kormány megalakítása igen nagy nehézségekkel jár. Egyetlen olyan belga politikus sincsen, aki a mai viszonyok között eredményesen tölthetné be Thcunis helyét.

HIREK

Jun.
20.

1622-ben Tilly császári hadvezér legyőzi Höchst-nél a braunschweigi herceget.

1837-ben lépett trónra Viktória angol királynő.

Halálozas. Özv. Zambelli Heléna nyelv- és zongoratanárnő vasárnap este kilenc órakor hetvenkét éves korában elhunyt. Temetése ma, kedden délután fél öt órakor megy végbe a gör. kel. egyház szertartásai szerint a közközház halottaskamrájából.

A Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete vasárnap délelőtt 9 órakor rendkívüli közgyűlést tartott, Alexity Bogoljub szöv. elnök elnöklése mellett. A tagok rendkívül kevesen vettek részt az ülésen, holott igen fontos ügyről, az alapszabályok újabb módosításáról volt szó. Ugyanis a csak tavaly törvényszerűen módosított alapszabályok helyett az országos tisztv. fogy. szövetkezetének Beogradban székelő Szöv. (Savez) új alapszabály-mintát adott ki s ennek elfogadását követelte az itteni szövetkezetből és ennek el nem fogadása esetére olyan, — kelletnél erősebb — rendszabályok alkalmazását helyezte kilátásba, amelyekkel szemben az itteni szövetkezet védtelenül áll. Ebben a kényszerhelyzetben a közgyűlés kimondotta, hogy tizenkét éven át tisztességgel viselt címét is megváltoztatja s ezentúl az „Állami Alkalmazottak Beszerzési Szövetkezete” címet veszi fel és a központtól vett alapszabály-mintát elfogadja. Egyebekben a tisztviselők fogyasztási szövetkezete tradíciójához teljesen híven fogja tovább is hivatását teljesíteni s reméli, hogy a hatalmas Savez már most tényleg meg fogja részére az adózási és fuvarkedvezményeket szerezni abból a pénzből, amelyet a minisztérium rendeletére két éve már a tisztviselők drágasági pótlékából levonnak, a szövetség javára — most már jelentékeny forgalmi tőkét fog a szövetkezet rendelkezésére bocsájtani.

Bródy Sándor nagybeteg.

Bródy Sándor nyolc hete egy balti szanatóriumban áll gyógykezelés alatt súlyos szívbántalmi miatt. Állapota néhány nap óta jelentősen rosszabbodott, úgy hogy a szanatóriumi főorvos jelentése szerint állapota aggodalmas.

Ünnepségek Vidov-napján.

A jövő héten esütörtökön ünnepli az ország Vidov napját. Mint minden évben, úgy az idén is változatos programot állított össze a beeskereki Soko, melyet a Vársár-téren fog bemutatni. Ezuttal délelőtt is lesznek ünnepségek a sporttelepen. A szabadgyakorlatok és atlétikán az összes beeskereki sokolisták és számos vidéki egyesület vesz részt.

Öngyilkosság. Özvegy Tóth Mihályné 74 éves torontáltordai földmivesasszony tegnap reggel hat órakor egy kertjében lévő körtefára felakasztotta magát. Mire tettét észrevették már halott volt. Tettének oka életunttság.

Kitűzték a vármegyei közgyűlés idejét. A „Torontál” tegnapi számában megírtuk, hogy Torontál-Temes megye törvényhatósági bizottsága július hó közepén ülést tart. Mint értesülünk, tegnap kitűzték a közgyűlés pontos dátumát, még pedig július 3-ára. A tárgysorozat összeállítására folyamatban vannak a munkálatok.

A legkelendőbb cikk: a ruhanemű. Bjelin Anna beloblatói (nagygyűlésbetlaci) földművesasszony házában tegnap tolvaj járt, aki egy őrizetlen pillanatban besurranva a lakásba, onnan ruhaneműket lopott el. A nyomozás megindult a tettes kézrekerítésére.

Adomány. Bobek György bornyagykereskedő felesége elhunyt alkalmából lapunk útján 100 dinárt adományozott a helybeli r. kath. árvaháznak.

Atutalások, hitellevelek és esek. az összes bel- és külföldi piacokra, valamint valutabiztosítások árukivitelre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Szerb Szövetkezeti Bank R.-T. fiókjánál (Srpska Zadrugna Banka D. D.), Veliki Beeskerek. — Telefon 43 és 47.

Atutalásokat és esekkiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár** valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére valutabiztosításokat legjutányosabban eszközöl a **Nagybeeskereki Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Koronaszálló épület.** Telefon: Pénztár 16. Vezérgazgató 52.

Nikkelezni, galvanizálni Krausz-nál Veliki Beeskerek. Telefon 329.

Ujabb munkástüntetések Németországban.

„Torontál” tudósítójának távirata.

Berlin, jun. 18.

A Vossische Zeitung jelenti, hogy vasárnap délután néhány berlini városrészben drágasági tüntetések voltak. A rendőrség a tüntetőket minden incidens nélkül a mellékutca szorította.

Brandenburgban proklamálták az ostromállapotot. A sztrájkolók gazdasági kivánságaikon kívül politikai követelésekkel is előálltak. Követelték a proletárszázadok létesítését. A Hauptstrassén kisebb összeütközések voltak, a melyben többen súlyosan megsebesültek.

A Károlyi-pör folyik.

„Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, jun. 18.

A Károlyi-pör tárgyalása folyik. Nagy Vince, Károlyi Mihály védője a Franchet D'Esperey-féle fegyverszüneti szerződés megkötésének körülményeit ismerteti. Kijelenti, hogy a szerződést Károlyi nem akarta aláírni, nem akart belemenni az ország határainak megváltoztatásába. A nemzeti tanács azonban, amikor megjött Clemenceau távirata, kijelentette, hogy az ország jelenlegi helyzetében a fegyverszüneti szerződést alá kell írni.

A nyelvtanárno ismeretlen műkincsei.

„Zambelli néni” hagyatéka.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jun. 19.

Rövid hírt közöltek szerkesztőségünkkel tegnap délután. Zambelli Heléna 72 éves nyelvtanárno rövid szenvedés után vasárnap este 9 órakor a közkházban meghalt — mondotta az egyszerű szomorú jelentés, mely örökre elbucsuztatta a jó öreg Zambelli nénit. A háboru előtt néhány évvel jött Beeskerekre s azóta csendben, eseménytelenül élte életét a Veresmartiova (Uri) utca 8-as számú ház egyik igénytelen egyszerű lakásában. Zambelli néni francia nyelvet tanított és zongorát, generációt nevelt fel lelkiismeretes tanításával s vasárnap este egy fehér kór-házi ágyon dobbant utolsó jószágos szíve.

Most, hogy örökre búcsút mondott az idős uriaszony uri-utcai lakásának, nem lesz érdektelen megemlékezni otthonáról, mely bámulatlan kincseket rejt magában. A XV. és XVI. század festőmodorának több nagyon szép alkotását őrzi a lakás. A gyűjtemény legfelfűnőbb, habár nem a legértékesebb alkotása Francesco Barbieri Guercina da Cento, a XVI. századbeli bolognai festő tanítványának, Annibale Coraccio, Guido Reni követőjének képe: Persephone elrablása. Barbieri képeiben hiányzik az igazi nagyság és erő, de technikai nagyságát nem lehet elvitatni.

A XVI. századból való még egy ismeretlen festő kezétől: Lót két leányával. A vak ember című kép a Ciara Colon dús gazdag római házában volt a tulajdona. Erzsébet angol királynő rejtelmes mosolyu ravasz arca mellett, Essen gróf sápadt komor arca néz le a szemlélőre. — mindkét kép ismeretlen festő műve. Egy nagyon szép arckép Moros-tonitól, Papity Konstantin (Zambelli néni apjának diákkori arcképe). Egy fiatal pompás természetű nő, mint Judit ábrázolja

kapja meg figyelmünket. És végül, egy jelentéktelen nevű, de invenciózus temesvári festőnek, Testényi Ferencnérol 1830 körül festett arcképe.

A műkincsek egy nagy családi gyűjteménynek megmaradt részei. A gyűjtemény megalapítója Tessényi Ferenc, aki 1848 előtt vingai kamarai biztos volt. Mikor 1848-ban az orosz hadak Temesvár felé menetelek, szédulták Tessényi képtárát, amelynek ez a pár darabja maradt meg Zambelli néni birtokában.

Egy bántási föld-birtokos tragédiája.

A halálban talált feledést...

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jun. 19.

Egy dús gazdag bántási föld-birtokos tragikus sorsa foglalkoztatja tegnap óta Perlez község lakosságát. A Bántásban mindenütt ismerték a jovialis öreg urat és megnyerő modoráért rövidesen megkedvelték.

Arszenov Arkadija perlezi földbirtokosnak a község határában fekszik a milliókat érő háromszáz holdas birtoka. A nagy vagyon dacára sem volt Arszenovnak boldog életben része, mert tulérzékenységekben és peszsimista felfogásában a legkisebb dolgokat is tragikusoknak növesztette képzelete. Hozzájárult megrongált idegzetének rosszabbításához az is, hogy egyik gyermeke sokat betegeskedett. Az állandó aggódo féltés végül is elkeseredésbe ömlesztette nagy bánatát, amelytől egyedül az itálban vélt menekülést találni. Nap-hosszat elüldögélt a szerencsétlenség földbirtokos a koresmákban és kerülve a társaságot, még a hangos beszédet is, egyedül az itálnak élt.

Arszenov tegnap reggel a szokásos időnél korábban kelt fel. Elsőnek a Banduly-féle vendéglőbe tért be, ahol hat pohár bort fogyasztott el. A Banduly-féle vendéglő után Jakova Szava koresmájába látogatott el, ahol három pohár bort ivott. Arszenov

a szokottnál melegebben vett búcsút Jakovától s az ajtóból még fátyolozott hangon odaszólt a vendéglősnek:

— Utoljára találkoztunk ebben az életben...

A koresmáros nem vette komolyan a földbirtokos kijelentését s így nem is tartotta érdemesnek a hozzátartozóit értesíteni, hogy figyeljék meg viselkedését.

Reggel nyolc óra tájban tért haza a lakásába. Feleségétől, aki az udvarban foglalatzkodott, megkérdezte, hogy Szretyko alszik-e még. (Szretyko Arszenov veje, aki Bel Crkváról vendégségbe jött apósához.) Felesége tagadó választ adott.

Délben a ház szolgaserege két-ségbeesve kereste a faluban Arszenovot. Bejárták a szomszédságot, a vendéglőket, anélkül azonban, hogy hollétére vonatkozólag közelebbit megtudtak volna.

Ebéd után Arszenov felesége felment a padlásra, hogy valamilyen háztartási cikk után nézzen. Amikor felért a padlásra, borzalmos látvány tárult szeméi elé: Férje élettelenül lógott le az egyik gerendáról.

Pillár Ignác után a cukorgyári gyilkosság vádlottjai...

A második emeleti nagyteremben lesz a tárgyalás.

„Torontál” tudósítójának távirata.

Beeskerek, jun. 19.

Megírtuk, hogy a novisadi tábla Beeskereken tartja meg fellebbezési tárgyalását Petru Miók és cinkostársai bűnügyében. Miók és kilenc tettestársa többrendbeli rablógyilkossággal, lopással, rablással, orgazdasággal terheltén került a múlt év decemberében a beeskereki törvényszék büntető tanácsa elé, a mely példás szigorúsággal ítélkezett a banda tagjai felett. Mint ismeretes, a bünszövetkezet lelket, Szakula Vaszát kötéláltali halálra, három tagját életfogytiglani fegyházra, a többieket pedig rövidebb-hosszabb ideig tartó szabadságvesztésre ítélték.

A novisadi tábla mint tegnapi számunkban megemlítettük, elhatározta, hogy Beeskereken tartja meg a fellebbezési tárgyalást. Erre az elhatározásra az adott okot, hogy a cukorgyári gyilkosság és a többi bűnügyekben is egyik-másik rész tisztázására szorul, ami miatt elkerülhetlenné válik a vádlottak és több tanu kihallgatása. A kedvezőtlen vasutösszeköttetés, főleg azonban a felesleges nagy költségek megtakarítása végett döntött így a novisadi tábla, hogy Beeskerekre küldj tanácsát a tárgyalás megtartására.

A tárgyalás pontos idejéről még nem kapott értesítést a beeskereki törvényszék. Megbízható magánértesülés szerint a több napra terjedő tárgyalást július hó 3-án, kedden kezdik meg.

A monstrebbünpör tárgyalására minden előkészületet már megtettek. A második emeleten lévő nagytermet, amelyet hosszú ideig a postaigazgatóság használt és amelyben régebben az esküszéki tárgyalásokat tartották, újra

BERSON
gummisarok és gummitalp
OLCSÓBB lett!

megnyitották és most szorgalmas munkáskezek dolgoznak rendbehozatalán. Az esküdtszéki padso-rokban foglalnak majd helyet a védők, mögöttük pedig hírlap-írók. A közönség részére jóval több hely áll rendelkezésre, mint az elsőemeleti helyiségben s így remélhetőleg nem lesz oly tolakodás, amely a közönség elhelyezésekor az elsőfoku tárgyalás alkal-mával történt. A terembe a tár-gyalás ideje alatt csupán belépő-jegy ellenében szabad belépni, amelyet korlátozott számban ké-sőbb fognak kibocsájtani. A ki-osztás idejét annakidején közölni fogjuk.

A törvényes felépítése óta ez a harmadik eset, amikor halálra ítélt bűnösök kerülnek a második emeleti nagyterembe a vádlottak padjára. A háború előtt néhány évvel itt mondták ki az esküdtek verdiktje alapján Ucca Mojsza uzdini földműves felett a köté-lékali halált, aki bosszúból agyon-lötte az orlováti papot és kisbíró-t. Urvanacsak ebben a teremben ítélték halálra Pillér Ignác hen-teslegényt, aki 1914 június 22-én vadállati kegyetlenséggel lemé-szárolta a kórházzal szemben lévő koresma tulajdonosát Wil-helm Jánost és feleségét. Most kerül harmadszor a vádlottak padjára halálra ítélt bűnös, hogy a tábla letárgyalja az ítélet el-len tellebbeszést.

Éheznek a hadvezérek.

Románia nem folyósítja az Ausz-triában és Magyarországon élő nyugdíjasok járulékait. — *Auffen-berg, Arz és számos „román“ gene-rális nyomorban.*

Az osztrák-magyar monarchia bukása után az egyes újonnan alakult utódállamokra hárult a kötelesség, hogy a nyugdíjasokat tovább fizessék. A békeszerződé-sék szerint mindegyik utódállam azokat a nyugdíjasokat fizeti, akiknek illetőségi helyei az illető utódállam területén vannak. Ed-dig mindegyik utódállam eleget tett kötelezettségeinek, most azonban a bukaresti kormány wieni és budapesti követségei út-ján értesítette ezeket a „román“ nyugdíjasokat, hogy június 1-től kezdve nem fizeti tovább az Ausztriában és Magyarországon élő nyugdíjasok járadékait, csak abban az esetben, ha ezek Romá-

niába költöznek. Természetesen ennek a feltételnek az Ausztriá-ban és Magyarországon élő nyug-díjasok nem tehetnek eleget, hi-szen először is Romániában nem kapnának lakást, másodsor a költözködés legalább száz millió osztrák koronába kerülne, holott a megvont nyugdíj havonkénti összege alig rug 7—800.000 osz-trák koronára. Eppen ezért — miként értesülünk, — az Ausz-triában élő romániai nyugdíjasok sérelmük orvoslása ügyében az osztrák kormányhoz és Zimmer-man népszövetségi diktátorhoz fordultak.

Ebből az alkalomból igen érde-kes felsorolni azokat a volt osz-trák magyar generálisokat, akik most illetőségi helyeik és állam-polgárságuk szerint nyugdíjait-ka a bukaresti kormánytól köve-telik. Kétszázötven ilyen magas-rangu nyugdíjas katona van. A legérdekesebb nevek ezek közül: Arz tábornagy, az osztrák-magyar vezérkar volt főnöke, Auffenberg generális, a komar-owi győző, a 82 esztendő Balázs tábornok, Fabiny tábornagy, Sandru altábornagy, Lederne al-tábornagy, Hess gyalogsági tá-bornok, a 85 esztendő Lupu ve-zérőrnagy, valamint Jerabecky, a volt közös hadügyminisztérium egykori vezetője. Habár kétség-telen az, hogy Románia köteles e volt osztrák-magyar generálisok nyugdíjait fizetni, mégis a sors iróniája, hogy az az Arz táber-nagy követeli most járandóságait Romániától, aki annakidején esapataival védte Erdélyt a ro-mán invázióval szemben.

SZINHÁZ.

Jun. 23. Az Ezüstpille. Énekes táncos bohózat 3 felvonásban. Gábor Andor szövege, Szirmay Artur zenéje. Az Adv-Társaság Színháza.

Jun. 24. Az Ezüstpille. Másod-szor.

Jun. 25. Az Ezüstpille.

Jun. 26. Az Ezüstpille.

Jegyek az „Ezüstpille“ összes előadásaira a Torontál szerkesztő-ségében kaphatók.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.

Megboldogult felejthetetlen drága jó emléktől feleségem

BOBEK GYÖRGYNÉ

szül. NÉMETHY TERÉZ

végtesítésén oly nagy számban kerestek fel részvételnnyilvánításokkal és vigasztaló szeretettel jóbarátok, ismerősök, hogy ezután küldöm egyedül maradt magányosságom mély megindulással teli hálás köszönetét a nemes igyekezetért, mellyel mély fájdalomamat együttérző meleg szívvel enyhíteni igyekeztek.

Különösen köszönetet mondok *Kovács István* apátplébános urnak szívéhez szóló magasszónyás beszédéért, a rom. kath. árvaház t. vezetőségének, hogy az árva gyermekek megjelenésével olyan finnépélyessé tette a temetést, továbbá a „Vojvodina Vendéglősök, Szállodások és Kávósok Szövetsége“ és a „Pincér pótszolgálat“ t. tagjainak testületileg való megjelenésükért. Végül köszönetet mondok minden jóbarátoknak, kartársaimnak és ismerősöknek a végtesítésükért. Végül köszönetet mondok minden jóbarátoknak, kartársaimnak és ismerősöknek a végtesítésükkel való megjelenésükért, köszönöm, hogy nagyszámú eljövettelükkel oly megindító és felejthetetlen jelét adták annak a szeretetnek, mellyel a megdöbbenéssel együtt közösen annyira szívünknek tetsző módon öveztek körül egymást.

Veliki Beckserek, 1923. évi június hó 13-án.

BOBEK GYÖRGY és a gyászoló család.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Veliki Beckserek.

Fényképezési szaküzlet

MIMOSA, N. S. G., BAYER, SATRAP, HAUF, PERUTZ, AGFA, VERAX és LEINER gyártmányok gyári lerakata.

Szakfényképezés eredeti gyári áron!
Kérjen árajánlatot! 859

Kosmetika Foto-Sport
Sombor, SHS.

Eladó

egy hálószoba- és konyhaberen-dezés, továbbá szabókellékek és szerszámok. 1183

Cim a „Torontál“ kiadóhivatalában

Krumenacker István

nyug. vasuti főfelügyelő vállalt fuvarlevél felülvizsgálatát és vasuti szállításhoz eredő mindennemű visszereseket (hiányok, sérülések és határidő tul-lépések).

Vel. Beckserek, Etvesova u. 5.

Eladó

egy jókarban levő szállodai omnibusz.

Felvilágosításért a „Torontál“ kiadó-hivatalához fordulni. 1186

Megvételre kerestetik egy jól dreszirozott

kan farkaskutya

1181

Ajánlatokat az ár megjelölésével Skorenovac, postafiók 2, küldeni.

Egy asztalos és egy üveges

tanonc

felvétetik a Gazdasági R.-t. butor-és üvegosztályában, V. Beckserek.

A kiadóhivatal telefonja — 21.

A szerkesztőség telefonja 281.

A pancsevoi Szerb Bank faosztályánál Kovinban

eladó több ezer darab elsőrendű távirda, telefon- és villam-vezetékekhez **fényoszlop** mindenféle hosszúság-alkalmas ban és vastagságban.

Az anyag a helyszínen megtekinthető és bármikor szállítható.

„Zemljoradnik“

az Első Szerb Agrárbank (Prva Srpska Zemjo-radnička Banka) Beograd mezőgazdasági gépgyára

Veliki Beckserek, Mileticeva (Temesvári) utca 86/88.
TELEFONSZÁM 211.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy üzemünket megkezdttük és elvállaljuk az összes

mezőgazdasági gépek előállítását és javítását

valamint malmok és más iparvállalatok berendezését és üzembehelyezését.

Öntödnék és műhelyeink elsőrangú beren-dezése biztosíték az elvállalt munka gyors és pontos keresztülvételére.

Ezidőszert raktáron tartunk: ekéket, vetőgépeket, gabonamagtisztítógépeket (triör), valamint „PÖHL“-féle motoreket 3- és 5-vasu ekével.

Kivánatra eszközöljük cséplőgarnitúrák, gőzgépek, nafta- és benzinmotorok beszerzését az általunk kép-viselt elsőrangú gyárakból.

Felvilágosítással bármikor a legnagyobb készséggel szolgálunk.

1143

Kiadja Pleitz Fer. Pál